

1818 & 800

Holger

Vågn op til dåd

Røgen bølger gennem det mørke rum, danner mønstre af mørkemænd og hæsligt bugtende **nymfer**¹. Grå figurer, der vrider og vender sig i det sparsomme lys, skifter retning, hver gang et menneske træder ind fra slotsgården.

"Skal vi ikke snart hjem, far?"

Henrik kigger op på sin tilsodede far, der tørrer sveden af panden, hoster ned i sit ærme og sender sønnen et opmuntrende blik.

"Lige om lidt min dreng. Jeg skal lige sætte slaverne i arbejde. Vi har lang vej igen: Ovnene skal køre hele natten, og der skal jo være nogen til at fodre dem," siger den tynde, senede mand foran ham.

Henrik synes, at hans fars øjne ser store ud i mørket. Som om de er bange for noget. Som om de har set ting, de ikke burde have set.

Han kigger igen på de grå væsener i røgskyerne. Militærets brødfabrik er altid i gang, der er altid liv her, altid nogen at bage til. Henrik

ser sin far smække støbejernslågen ind til en af de seks store bageovne og vinke en af de fire kædeklædte fanger hen til sig. Der kan være 150-200 rugbrød i hver ovn, og Henrik kan se, at de er helt fyldte.

"Ulrik. Det bliver dig, der står for ovnene i nat. De må ikke gå ud. Der er flere hundrede mennesker, der skal spise i morgen. Vi er nødt til at være klar til dem," siger hans far til den **duknakkede**² mand foran ham.

Henrik synes pludselig, at de ligner hinanden. Også selvom hans far ikke er i lænker.

En halv time senere sidder de hjemme i familiens stuer. De har overtaget en del af et hus fra en af de andre familier på **Kronværket**³. Flere huse er ved at blive bygget, og håndværkerne arbejder i døgndrift for at få plads til både soldater og **civile**⁴. Kronborg er ikke længere for kongen. Det er **Kronregimentet**⁵, der bor her nu.

Henrik kigger op på sin far, der har lænet sig tilbage i en stol og taget en pipe i munden.

Nymfer¹

En naturånd i den græske mytologi

Duknakket²

Hovedet fremme og hængende over overkroppen

Kronværket³

Byen og fæstningen omkring Kronborg

Civile⁴

Almindelige borgere - ikke soldater.

Kronregimentet⁵

Kongens soldater

De er flyttet hertil for nylig og har begge været på opdagelse i den nedlagte kirke, som soldaterne nu bruger til gymnastiksal. Den kirke, hvor både altertavle, prædikestol og bænke er blevet fjernet. De har besøgt det enorme **kornmagasin**¹ på slottets anden etage – det rum, der tidligere var kongernes og dronningernes dansesal, men som nu er inddelt i to plan med plads til et første og andet **rugloft**².

Og så har de været i **kasematterne**³. De mørke hvælvede stenkældre under slottet, hvor natten

»Ikke eventyr, Henrik. Myter. Og der er en meget berømt myte i den der bog. En fortælling om den store sagnhelt Holger Danske. En kæmpe viking, der faktisk sidder og sover nede i kasematterne her på slottet.

Kornmagasin¹

Et kammer til opbevaring af korn

Rugloft²

Et kornloft hvor man opbevarer rug.

Kasematterne³

De mørke kælderregioner på Kronborg. Beregnet til opbevaring af våben, ammunition og soldater under en belejring.

har taget ophold og de onde ånder bor. Henrik havde grebet sin fars hånd nede i kasematterne. Han var blevet bange, og hans far havde rystet på hovedet og smilet.

"Din fantasi, Henrik. Det er din fantasi, der spiller dig et puds," havde han sagt og trukket sin dreng ind til sig.

"Far? Var der ikke noget med, at du havde fundet en gammel bog med eventyr. En bog af ham der Kongens digter? Ham den gamle konge ... Christian 2. * Kunne vi ikke læse i den?"

Henrik kigger spørgende op på sin far. Han er stolt af, at han kan læse. Det er der ikke mange af de andre børns fædre, der kan.

Hans far smiler.

"Ikke eventyr, Henrik. Legender. Og der er en meget berømt legende i den bog.

En fortælling om den store sagnhelt **Holger**

Harniskklædt¹

En person klædt i rustning.

Flåde²

En samling af skibe - typisk en flåde af krigsskibe.

Danske*. En kæmpe viking, der faktisk sidder og sover nede i kasematterne her på slottet. En **harniskklædt¹** kriger, der først vågner op den dag, Danmark kommer i krig".

Henrik kigger tvivlende på sin far.

"I krig! Hvorfor er han så ikke vågnet endnu? Englænderne har da lige været her! Du har selv fortalt, at København stod i brand, og at de stjal og sænkede vores **flåde²**. Peter Bager siger, at han så et af flådens skibe brænde til aske lige her ud for Kronborg. Burde Holger Danske så ikke være vågnet dér?"

Henriks far sender ham et lille skævt smil.

"Holger Danske var ridder i frankerkongen **Karl den Stores*** hær. Han tager sig da ikke af den slags småting! Kom, sæt dig her. Så skal jeg fortælle dig lidt om ham Holger," siger han og klapper på sit knæ.

"Og lige den historie behøver jeg ikke læse kong Christian 2.s og **Christiern Pedersens*** krøniker for at fortælle. Den kan jeg udenad!"

"Ser du, Holger Danske var søn af en kendt vikingekonge i 800-tallet. **Kong Gøtrik***, eller ›Gudfred‹ var der også nogle, der kaldte ham. Han var en stor danerkonge med masser af krigere – og så havde han én søn: Holger. En stærk dreng fyldt med eventyr og vildskab.

Gøtrik var godt nok konge over vikingerne, men han havde gjort op med de gamle guder. Odin og Thor var ikke længere hans, han var **kristnet**¹ og troede på Paradis. Men da frankernes konge, Karl den Store, sendte sine soldater op til Danmark for at bede om skatter

til den kristne kirke, sagde Gøtrik alligevel nej. Nok var han troende, men han ville ikke betale til kirken, så han sendte soldaterne hjem med **uforrettet**² sag.

Ti år gik der, og så kom Karl den Stores soldater igen. Kejseren var nu blevet kronet af **paven**³ – og denne gang kom soldaterne med våben i hånd. Atter en gang med bud om, at kongen skulle betale sin skat til kirken.

Igen ville Gøtrik ikke betale, og Karl den Store forlangte at få noget andet i tilgift. Noget i stedet for skatten, noget, der kunne sikre freden mellem dem.

Frankerkongen tog Holger som gidsel og svor, han ville dræbe ham den dag, Gøtrik greb til våben. Gøtrik var ikke meget for det, men han lod dog sin søn drage af sted med frankerne. Lod ham indrullere i deres hær, lod dem opdrage og træne ham til kriger. Lod ham blive ›**Paladin**⁴‹ – og dermed én af de 12 riddere, der fungerede som personlige livvagter for Karl den Store.

Kristnet²
Døbt

Uforrettet sag³
Uden held - ingen løsning

Paven⁴
Den øverste leder inden for den katolske kirke.

Paladin⁴
En af Karl den Stores livvagter.

* Se 'Personer du bør kende' bagerst i bogen.

Årene gik, og Holger vandt stor hæder og ære i det fremmede. Han fik navne som ›Oger le Danois‹ og ›Oddgeir Dansk‹ alt efter, hvem der sang om ham, og på hvilket sprog hans eventyr blev fortalt.

Og så en dag brød Gøtrik alligevel freden med frankerkongen. Det kom til kamp og blodudgydelse, og da Holger var Karl den Stores gidsel, betød det jo, at han skulle slås ihjel.

Karl den Stores søn, Karlotto, brød sig ikke om Holger, men det gjorde hans fars hofdamer, og de bønfuldt kejseren om at lade Holger beholde livet, om ikke at dræbe sønnen for faderens misgerninger. I stedet foreslog de at lade ham leve og gøre godt som den store kriger, han var. Lade ham tjene frankernes sag og hjælpe mod de **vanthro saracener**¹.

Karl den Store lod Holger leve, og i årevis gik alt, som det skulle. Holger blev en af frankerkongens helt store **jævninger**² – eller

Vantro saracener¹

De muslimer, som de kristne bekæmpede i Jerusalem.

Jævning²

En kæmpe

Fredløs³

En person der er frataget alle sine rettigheder og erklæret 'sat uden for' samfundet.

›kæmper‹ om du vil. Han ejede det magiske sværd ›Curtana‹ med indskriften: "Jeg er Curtana – af samme stål og hærkning som Joyeuse og Durendal" – og han red den stolte ganger ›Breiffror‹, der fulgte ham i tykt og tyndt. Slag efter slag.

Lovprisningerne af den store danske vikingekriger bredte sig som en løbeild over det nye Europa, og Karl den Stores søn blev jaloux.

En dag tabte han i skak til Holgers søn, Balduin, mistede besindelsen og greb sit sværd.

I ét voldsomt hug kløvede han drengens hoved og efterlod hans mor, den engelske prinsesse Belicene, grædende på gulvet og Holger optændt af hævn. Men Karlotto var selveste kejseren og pavens søn, så ugerningen bragte frygtelige år og masser af ulykke med sig for den stolte danske kriger.

Han overlevede et fangenskab hos kæmperne ›Burmand‹ og levede i flere år som **fredløs**³ i skovene, hvor et større antal riddere sluttede sig til ham. Han endte med at redde frankerne fra saracenerne, kæmpe i Det Hellige Land og vinde stor hæder og ære.

Tiden blandt **pilgrimmene**¹ i Jerusalem lærte ham at tilgive, og han lagde striden med Karlotto bag sig. Balduin var hos Gud, og Holger fik et langt og ærefuldt liv.

Og så en dag følte han sig gammel. Ønskede at vende hjem til Danmark for at dø. Og her sidder han så nu. Iklædt jern og stål, ved sin faders bord i Kronborgs allerdybeste kasematter. Med sværdet ›Curtana‹ i sit skød, hjelmen på sit hoved og skjoldet inden for rækkevidde. Holger Danske sover krigerens helende søvn. Hans skæg er groet fast i bordpladens marmor – og én gang hvert 100. år på juleaften vågner han op for at trykke en dansk mand i hånden. For at forvise sig om, at der stadig er kraft i de danske drenge, og at han trygt kan sove videre”.

Henrik sidder med åben mund og kigger på sin far. ”Er det rigtigt far? Sidder Holger Danske virkelig nede i Kronborgs kasematter? Hvorfor har vi så ikke set ham?”

”Jo, ser du min dreng. Det kræver en helt særlig form for fantasi og eventyrlyst at møde Holger Danske. Nogle gange hører man lyden

Fiktion, baseret på folkløse og amnestuefortællinger fra 300-tallet før vor tidsregning og på nutidens statue i kasematterne under Kronborg Slot.

Historien om Holger Danske og andre sovende krigere hjemvendt fra kamp findes over hele Europa. I Polen hedder han ‘Den hvide Prins’ og i Tyskland Frederick Barbarossa. Den **kronike**³, vi kender, og som de fleste henviser til herhjemme, er skrevet af Christiern Pedersen, der stammede fra Helsingør og skrev sin gendigtning af historien om ‘Kong Olger Danskes Kronike’ i 1534. Sidenhen skrev H. C. Andersen sin version: ‘Holger Danske’ i 1845.

af **klinger**², der krydses, og mænd, der slås i det allerdybeste og mest ensomme mørke. Der er folk, der siger, at han ikke er alene. At der sidder flere sovende kæmper ved hans side,” siger Henriks far og rækker ud efter sin søn.

”Og et godt råd min dreng. Skulle du nogensinde blive den heldige, der møder kæmper nede i de mørke gange under Kronborg, så lad aldrig dine egne næver møde hans. Brug en jernstang i stedet. Hans greb er så stærkt, at det vil knuse dine hænder, som var de tørt brød.”

Pilgrim¹

En religiøs person, der drager på pilgrimsfærd for at ære sin Gud og styrke sin tro.

Klinge²

Det skarpe blad på et større våben (fx et sværd)

Kronike³

En historiefortælling, der bliver skildret som den fandt sted – år efter år i den rette rækkefølge. (kronologisk)